

روش های خرید و فروش سهام

اولین گام برای ورود به بورس، مراجعه به یکی از شرکت های کارگزاری بورس در سراسر کشور و دریافت کد سهامداری است. پس از دریافت کد سهامداری، فرد می تواند به چهار روش نسبت به خرید و فروش سهام و یا سایر اوراق بهادار موجود در بورس اقدام کند:

۱. خرید و فروش از طریق مراجعه حضوری به کارگزار
۲. خرید و فروش از طریق ارائه سفارش به صورت تلفنی
۳. خرید و فروش از طریق ارائه سفارش به صورت اینترنتی
۴. خرید و فروش به روش برخط (آنلاین)

اولین روش خرید و فروش سهام: مراجعه حضوری به کارگزار

در این روش، کفایت سرمایه گذار به صورت حضوری به شرکت کارگزاری مراجعه کرده و فرم درخواست خرید یا فروش اوراق بهادار را تکمیل کند. این فرم شامل اطلاعاتی مثل مشخصات کامل فرد، نشانی و تلفن تماس، کد سهامداری و همچنین مشخصات کامل سهام و یا سایر اوراق بهاداری است که فرد قصد خرید یا فروش آن را دارد.

دومین روش خرید و فروش سهام: ارائه سفارش خرید و فروش، بصورت تلفنی

اغلب شما از خدمات تلفنی و اینترنتی که امروزه، در بیشتر بانک ها، برای پرداخت قبوض، نقل و انتقال وجوه و... ارائه می شود استفاده می کنید. کارگزاران بورس هم این گونه خدمات را براساس ضوابط و مقررات خاصی که از سوی سازمان بورس تعیین و ابلاغ شده است، به سرمایه گذاران ارائه می دهند تا فرایند سرمایه گذاری را برای آنها تسهیل کنند.

یکی از این خدمات، امکان ارائه سفارش خرید و فروش اوراق بهادار بصورت تلفنی است. به این معنا که سرمایه گذار می تواند بدون نیاز به مراجعه حضوری به شرکت کارگزاری، صرفاً از طریق استفاده از سامانه مرکز تماس کارگزاری، به صورت تلفنی سفارش خود برای خرید یا فروش سهام و سایر اوراق بهادار را به کارگزار ارائه دهد.

برای فعال کردن امکان ارائه سفارش تلفنی از طریق مرکز تماس کارگزاری، کفایت سرمایه گذار یک بار به شرکت کارگزاری مراجعه کرده و قرارداد مربوطه را امضا کند. پس از امضای این قرارداد، کارگزاری نام کاربری و رمز عبور مخصوص مشتری را به صورت محرمانه به وی ارائه می دهد. پس از دریافت رمز عبور و نام کاربری، سرمایه گذار می تواند به صورت تلفنی، با سامانه مرکز تماس کارگزاری تماس گرفته و سفارش های خود برای خرید یا فروش اوراق بهادار را وارد سامانه کند.

توجه داشته باشید ارائه سفارش بصورت تلفنی، هیچ تفاوتی با ارائه سفارش به صورت حضوری ندارد و شرکت کارگزاری، سفارش های ارائه شده از طریق مرکز تماس را همانند سفارش های حضوری، پیگیری

خواهد کرد. همچنین سامانه مرکز تماس کارگزاری، به صورت خودکار، به مشتری شماره پیگیری می‌دهد تا در هر لحظه، بتواند از آخرین وضعیت سفارش خود مطلع شود. برای استفاده از خدمات مرکز تماس کارگزاری، توجه به این نکات ضروری است:

۱) فعال‌سازی امکان سفارش تلفنی برای مشتریان، به صورت رایگان است و کارگزاران بورس، بجز کارمزد خرید و فروش اوراق بهادار، وجهی در این خصوص از مشتریان دریافت نخواهند کرد.

۲) مشتری فقط از طریق شماره تلفن‌هایی که در قرارداد، به کارگزاری اعلام می‌کند، می‌تواند با مرکز تماس کارگزاری ارتباط برقرار کرده و سفارش‌های خود برای خرید و فروش اوراق بهادار را ارائه کند و در صورت تماس از سایر شماره تلفن‌ها، به سفارش‌های مشتری ترتیب اثر داده نخواهد شد. بنابراین لازم است در صورت تغییر تلفن مشتری، مراتب به صورت رسمی به شرکت کارگزاری مربوطه اعلام شود

۳) مشتری باید مبلغ موردنیاز برای خرید اوراق بهادار به‌علاوه کارمزد مربوطه را به حساب بانکی کارگزاری واریز و اطلاعات مربوطه را از طریق مرکز تماس، به کارگزاری اطلاع دهد. در مورد فروش اوراق بهادار هم کارگزاری پس از واریز مبلغ حاصل از فروش به حساب بانکی مشتری (که در قرارداد مربوطه، مشخص شده است)، اطلاعات واریزی را از طریق مرکز تماس، به مشتری اطلاع می‌دهد.

۴) باتوجه به اینکه ورود به سامانه مرکز تماس کارگزاری، با ارائه نام کاربری و رمز عبور مشتری امکان‌پذیر است، حفظ و نگهداری رمز عبور و خودداری از افشای آن نزد دیگران، بسیار حائز اهمیت است.

۵) در صورتی که رمز عبور استفاده از خدمات مرکز تماس سه بار به صورت متوالی اشتباه وارد شود، خدمات مرکز تماس برای مشتری غیرفعال شده و رایۀ خدمات به وی، مشروط به مراجعه دوباره مشتری به کارگزاری است.

۶) هنگام امضای قرارداد بین مشتری و کارگزاری برای فعال‌سازی امکان سفارش تلفنی، ساعات دریافت سفارش از طریق سامانه مرکز تماس کارگزاری در قرارداد مشخص می‌شود، بنابراین مشتری باید سفارش‌های خرید و فروش خود را صرفاً در ساعت‌هایی که در قرارداد مشخص شده است، وارد سامانه نماید، زیرا در غیر این صورت، کارگزار مسئولیتی برای انجام سفارش‌های مربوطه نخواهد داشت.

این نکته را هم اضافه کنم که استفاده از مرکز تماس کارگزاری‌ها برای خرید و فروش اوراق بهادار در بورس، علاوه بر کمک به سرمایه‌گذاران برای صرفه‌جویی در وقت و هزینه، از نظر دقت در انجام سفارش‌های مشتری هم کاملاً مطمئن است؛ زیرا از هنگام تماس تلفنی مشتری با مرکز تماس کارگزاری تا پایان تماس و ارائه سفارش، کلیه سفارش‌هایی که مشتری به صورت تلفنی وارد سامانه کرده است به همراه زمان دقیق ارائه سفارش‌ها، در سامانه ضبط و نگهداری شده و به طور کامل توسط کارگزاری اجرا می‌شود، بنابراین احتمال انجام سفارشی خارج از آنچه مشتری درخواست کرده است، به حداقل ممکن رسیده و حتی در صورت بروز

چنین مشکلی که البته احتمال آن بسیار اندک است، موضوع به راحتی قابل پیگیری و رسیدگی خواهد بود.

روش سوم و چهار خرید و فروش سهام در بورس: روش اینترنتی و آنلاین

روش اینترنتی از نظر عملکرد شبیه روش تلفنی است. همان طور که در روش تلفنی، سرمایه گذار از طریق تماس تلفنی با سامانه مرکز تماس کارگزاری، سفارش خرید یا فروش خود را به کارگزار ارائه کرده و کارگزار، پس از دریافت سفارش مذکور، آن را وارد سامانه معاملات بورس می کند، در روش اینترنتی هم مشتری پس از دریافت رمز عبور از شرکت کارگزاری، به سایت اینترنتی کارگزار مراجعه کرده و با تکمیل فرم های درخواست خرید یا فروش به صورت اینترنتی، سفارش خود را در سامانه کارگزار ثبت می کند. ما قصد نداریم درباره روش خرید و فروش اوراق بهادار به صورت اینترنتی خیلی صحبت کنیم؛ چون باتوجه به راه اندازی سامانه معاملات برخط (آنلاین) سهام در بورس، امروزه دیگر از روش ارائه سفارش اینترنتی چندان استفاده نمی شود.

همان طور که به خوبی مشخص است، در هر سه روشی که تاکنون توضیح داده ایم، یعنی روش مراجعه حضوری به کارگزار، ارائه سفارش به صورت تلفنی و یا ارائه سفارش به صورت اینترنتی، یک نکته مشترک وجود دارد و آن هم این است که در هر سه روش، مشتری، سفارش خود را به شرکت کارگزاری داده و این، کارگزار است که درخواست مشتری را وارد سامانه معاملات می کند. بنابراین، مشتری مستقیماً اقدام به خرید یا فروش اوراق بهادار نمی کند.

اما روش چهارم، یعنی معاملات برخط (آنلاین) که قصد داریم در ادامه، درباره آن صحبت کنیم، این امکان را برای سرمایه گذار فراهم می کند که خود، مستقیماً درخواست های خرید یا فروش سهام را بدون واسطه کارگزار، وارد سامانه معاملات بورس نماید. اما روش معاملات برخط، چیست و چه مزایایی دارد؟

معاملات برخط (آنلاین) سهام:

همانطور که گفتیم، مهم ترین تفاوت روش خرید و فروش برخط سهام با سایر روش ها، این است که به سرمایه گذار اجازه می دهد مستقیماً و بدون واسطه کارگزار، اقدام به خرید و فروش سهام نماید. جذابیت معاملات برخط برای سرمایه گذاران به حدی زیاد بوده است که باوجود گذشت تنها حدود دو سال از راه اندازی این سامانه در بورس ایران، هم اکنون تعداد زیادی از سهامداران از روش برخط، برای خرید و فروش سهام استفاده می کنند.

براساس آمارها، تنها در نیمه نخست سال ۱۳۹۱، بیش از ۳۵ درصد سهامداران بورس از روش آنلاین برای خرید و فروش سهام در بورس استفاده کرده اند که این آمار، به سرعت در حال افزایش است. اما چرا روش معاملات آنلاین، تا این اندازه برای سرمایه گذاران جذابیت دارد:

۱) سرعت عمل در خرید و فروش: یکی از نکات مهم سرمایه گذاری در بورس، سرعت عمل در تصمیم گیری براساس اطلاعات است؛ به این معنا که به محض دریافت اطلاعات معتبر درخصوص یک سهم، سرمایه گذار باید در کمترین زمان، نسبت به خرید یا فروش آن سهم تصمیم گیری نماید.

چه بسا چند دقیقه و حتی ثانیه تأخیر در خرید یا فروش یک سهم، باعث شود تا سرمایه‌گذار مجبور شود سهم مورد نظر خود را با قیمت بالاتری خریداری کرده و یا سهمی را که در اختیار دارد، با قیمت کمتری، بفروشد. طبیعتاً در روش‌های سنتی که درخواست خرید یا فروش، از طریق کارگزار انجام می‌شود، زمان بیشتری طول خواهد کشید تا کارگزار، درخواست را وارد سامانه معاملات نماید، در حالی که در روش برخط (آنلاین)، سرمایه‌گذار می‌تواند تنها با در اختیار داشتن یک رایانه متصل به اینترنت، در کسری از ثانیه نسبت به خرید یا فروش سهم موردنظر خود، اقدام نماید.

(۲) حذف محدودیت زمانی و مکانی در سرمایه‌گذاری: با استفاده از سامانه معاملات برخط سهام، سرمایه‌گذار می‌تواند تنها با در اختیار داشتن یک رایانه متصل به اینترنت، حتی از منزل و محل کار خود مستقیماً اقدام به خرید و فروش سهام نماید. بنابراین، مشکلات موجود در روش مراجعه حضوری اعم از محدودیت دسترسی به کارگزاران بورس، ترافیک، آلودگی هوا، صرف وقت و زمان بسیار زیاد و... در این روش وجود ندارد و سرمایه‌گذار، حتی از دورترین نقاط کشور و یا کشورهای دیگر می‌تواند در بورس سرمایه‌گذاری کند.

(۳) کاهش اختلافات احتمالی بین مشتری و کارگزاری: در برخی موارد، مشاهده می‌شود که بین مشتری و کارگزار، اختلاف ایجاد می‌شود، به عنوان مثال، مشتری می‌گوید که کارگزار درخواست وی را به موقع وارد سامانه معاملات نکرده و لذا، به خاطر این تأخیر، متحمل زیان شده است، در حالی که کارگزار، چنین ادعایی را قبول ندارد. درست است که این موارد بسیار اندک است ولی با استفاده از روش معاملات برخط، اینگونه اختلافات بین کارگزاری و مشتری از بین می‌رود، زیرا مشتری، خود مستقیماً درخواست خرید یا فروش خود سهام را وارد سامانه معاملات می‌کند و شرکت کارگزاری، در ثبت این درخواست دخیل نیست.

(۴) استقلال کامل در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذار: در روش‌های سنتی، چون سفارش‌های مشتریان توسط معامله‌گران شاغل در شرکت کارگزاری وارد سامانه معاملات می‌شود، این احتمال وجود دارد که در مواردی هرچند بسیار محدود، برخی خطاهای انسانی در کیفیت ثبت درخواست مشتریان در سامانه معاملات صورت گرفته و یا معامله‌گران در تصمیم سرمایه‌گذار برای خرید یا فروش سهم اثرگذار باشند، در حالیکه در روش معاملات برخط، این تنها خود سرمایه‌گذار است که درباره خرید یا فروش سهم تصمیم می‌گیرد و هیچ شخص ثالثی در این موضوع دخیل نیست، بنابراین، استقلال فرد تصمیم‌گیر به طور کامل رعایت خواهد شد.

(۵) نقل و انتقال وجوه لازم برای سرمایه‌گذاری، به صورت الکترونیک: در روش معاملات برخط سهام، در کمترین زمان ممکن پس از انجام معامله، مبلغ موردنیاز برای خرید سهام به همراه کارمزد مربوط به صورت خودکار از حساب بانکی الکترونیکی مشتری کسر شده و همچنین، وجوه حاصل از فروش سهام، پس از کسر کارمزدهای مربوط، به حساب فرد واریز می‌شود؛ بنابراین برای دریافت و پرداخت وجه، نیازی به مراجعه حضوری به بانک نیست و مشتری، در هر لحظه از زمان می‌تواند آخرین وضعیت گردش مالی و موجودی حساب خود را کنترل کند.

علاوه بر همه آنچه که به عنوان مزایای روش معاملات برخط (آنلاین) برای سرمایه‌گذاران ذکر شد، این روش یک مزیت بسیار مهم نیز برای بازار سرمایه دارد و آن اینکه به علت تسهیل فرآیند سرمایه‌گذاری در بورس، به رشد و توسعه مداوم بازار سرمایه و فراگیر شدن این بازار در بین قشرهای مختلف جامعه، بسیار کمک می‌کند.